

Geachte voorzitter en leden van de Commissies SZW en KR, Geachte Nationale Ombudsman,

INHOUD VAN DEZE BRIEF

Deze brief begint met een inleiding en een kader waarbinnen de (inkomens- en uitkerings)problematiek een rol speelt. Reeds eerder ingebrachte aandachtspunten zoals invoering BSN, euro en NL-banken vervolmaken dit kader. Dan komt **het belangrijkste aandachtspunt van deze brief** aan de orde: de belastingen en de uitkeringen, waarbij mijn zienswijze er kortweg op neerkomt dat er geen verschil zou moeten bestaan tussen Caribisch en Europees Nederland. Domweg omdat we gewoon één Nederland zijn, zonder tweederangs inwoners! Daarna rond ik af.

INLEIDING EN (JURIDISCH) KADER

Het lijkt me een open deur wanneer ik zeg dat de integratie van Caribisch Nederland in het land Nederland "nog niet helemaal is afgerond". Nu kan ik een poging doen om een al dan niet uitputtende opsomming te geven van punten waaruit dit blijkt maar wellicht dat een simpele verwijzing naar het boek "Koninkrijk op Eieren" ¹ in dit kader volstaat.

Graag wil ik langs deze weg een bijdrage leveren om - althans in het financieel-economische en het sociale domein - de omissies zo goed mogelijk te elimineren. De Grondwet legt in artikel 132a de basis voor het bestaan van de Openbare Lichamen Bonaire, Saba en Sint Eustatius (tezamen: Caribisch Nederland); lid 4 van dit artikel zegt: "*Voor deze openbare lichamen kunnen regels worden gesteld en andere specifieke maatregelen worden getroffen met het oog op bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van het Europese deel van Nederland*".

Nu ben ik geen jurist en ik wil me daarmee ook niet meten, maar als ik de strekking van dit artikel tracht te doorgronden dan zijn het met name *de bijzondere omstandigheden waardoor deze openbare lichamen zich wezenlijk onderscheiden van Europees Nederland* die aanleiding kunnen zijn voor "eigen" regelgeving. Zonder uitputtend te zijn denk ik dan aan de taal (Engels voor de bovenwindse eilanden Saba en Sint Eustatius, Papiamentu voor Bonaire), het klimaat (tropisch voor het Caribisch Gebied), de geografie (met een jaarlijks terugkerend orkaanseizoen op de bovenwindse eilanden), het eilandelijk bestaan (met name het geïsoleerde karakter ervan) en grote onderlinge afstand tussen de drie eilanden (waardoor sprake is van drie afzonderlijke entiteiten en geenszins een eenheid). Ook de cultuur is een belangrijk verschilpunt, waarbij ik met name doel op de gezinssamenstelling (i.c. grote, vaak gebroken gezinnen). Mantelzorg vindt noodgedwongen plaats in veelal kleine behuizing met een

---

¹ Als u het (nog) niet kent: het is gratis aan te vragen via <https://koninkrijk.nu/koninkrijk-op-eieren/>

gebrek aan sociale voorzieningen (denk bijvoorbeeld aan het tekort aan sociale woningen en de (te) geringe doorstroom).

Even abstraherend van uitsluitend het financieel-economisch en het sociaal domein lijkt het me een goed uitgangspunt wanneer in beginsel eenzelfde juridisch kader geldt voor zowel Europees als Europees Nederland. Op dit moment is dat niet zo. Ik noem als voorbeeld het Burgerlijk Wetboek waarvoor in Caribisch Nederland het 'oorspronkelijke' Antilliaanse Burgerlijk Wetboek is gedefinieerd (daterend van zes jaar na afschaffing slavernij: 1869) waar op het laatste moment (in 2010 dus) nog even het homohuwelijk, de euthanasie en de abortus in zijn 'gefrommeld' (*want die nieuwerwetse Nederlandse waarden mochten natuurlijk niet ontbreken: per slot van rekening maken de eilanden integraal deel uit van Nederland...*). Waarom niet gewoon het in Europees Nederland geldende wetboek (en dan eigenlijk in den brede: 'wetboeken'). Wanneer uitzonderingen moeten worden gemaakt, kan dat gewoon per geval worden beslecht, zo nodig door de rechter ².

Een kanttekening wil ik graag plaatsen. Mijn betoog lijkt me enerzijds het best voor de (alle) Statianen. Tegelijkertijd zie ik ook wel dat ik (wellicht te?) gemakkelijk het Europees Nederlands model aanhang. Het lijkt me - nogmaals - in rationele zin het beste voor de Statianen, maar in de emotionele beleving kan het zijn dat mijn betoog als (te?) radicaal wordt gezien. Maar ja, een gezamenlijk gedragen Statiaans idee is vooralsnog niet gemakkelijk te bewerkstelligen. Door de decennia- zo niet eeuwenlange niet-gelijkwaardige relatie tussen de voormalige kolonisator en de gekoloniseerde is "samenwerking" (van de Statianen onderling) een tot op heden slecht tot wasdom gekomen eigenschap ("*we wachten wel af wat Nederland ons komt brengen...*"). Ook hierin moet nog het nodige worden geïnvesteerd, met actieve inbreng en ideeën van ook Statiaanse zijde. Tot op heden zie ik daar nog (te) weinig van de grond komen. Europees Nederland wil dit punt maar moeizaam onderkennen en bouwt gemakkelijk voort op de niet-gelijkwaardige situatie.

HET FINANCIËEL-ECONOMISCH DOMEIN, INVOERING BSN, EURO EN NL-BANKEN

Dan langzaam indalend in het financieel-economische domein is er in elk geval de overweging: "*waarom niet gewoon de euro in te voeren in Caribisch Nederland?*". De ratio dat in de Caribische omgeving de US dollar gangbaar is, is niet waar. Kijkend in de omgeving van Sint Eustatius (waar ik zelf woon) zie ik de euro, de Eastern Caribbean dollar en de Antilliaanse gulden. De euro vergemakkelijkt ook de aanwezigheid van Nederlandse banken (waarvan de infrastructuur nu eenmaal op de euro is ingesteld).

---

² In beginsel natuurlijk zo min mogelijk uitzonderingen. Maar als die er zijn, dan graag ook een helder overzicht van deze specifiek voor Caribisch Nederland geldende wetgeving. Dat inzicht is momenteel zo goed als nihil.

In dit kader zou ik ook graag willen pleiten voor een *spoedige* invoering van het BSN op Caribisch Nederland (zo nodig op vrijwillige basis). Van het ministerie van BZK wordt vernomen dat dit *op termijn* ook de bedoeling is. Telkens rond de overgang van schooljaren is er weer een cohort van vertrekkende studenten (teneinde in Europees Nederland de studie voort te zetten) die hier last van ondervindt. Altijd moet pas bij binnenkomst in Europees Nederland (en registratie bij de woongemeente) een BSN worden aangemaakt waarna pas een bankrekening kan worden geopend en de aanvraag voor studiefinanciering bij DUO worden afgerond. In plaats van 'work arounds' als een speciaal formulier bij inschrijving voor een opleiding of een opstarttoelage (aan te vragen bij de Rijksdienst Caribisch Nederland) kan gewoon worden gewerkt als de studenten in Europees Nederland, wanneer het BSN kan worden aangemaakt terwijl de betrokkene nog op een van de eilanden is (en dan zou het helemaal mooi zijn wanneer ook nog voor vertrek naar Europees Nederland een NL-bankrekening kan worden geopend waarop DUO de studiefinanciering stort).
Noot: Graag zou ik mij hier ook sterk willen maken voor de 'gewone' Nederlandse zorgverzekering voor studenten uit Caribisch Nederland (in plaats van de ZVK), maar dit punt betreft vooral een ander beleidsterrein, namelijk dat van VWS).

BELANGRIJKSTE AANDACHTSPUNT IN DEZE BRIEF: BELASTINGEN EN UITKERINGEN

Maar het (mijn) echte breekpunt - althans in deze brief - is natuurlijk het afwijkend stelsel van belastingen en uitkeringen. Het is mij onduidelijk (en niet alleen mij) waarom hiervoor niet wordt aangesloten bij het in Europees Nederlandse gangbare regime.

Ten aanzien van de belastingen hoor ik wel het argument dat het in Caribisch Nederland vigerende regime eenvoudiger zou zijn dan het regime in Europees Nederland. Wat hiervan werkelijk waar is, is mij onduidelijk, maar wat ik in ieder geval *wel* zie dat de in Caribisch Nederland geldende 'flat fee' (voor de inkomstenbelasting) ertoe bijdraagt dat kloof tussen arm en rijk *niet* kleiner wordt maar juist groter (kijk maar naar de Gini-factor voor Caribisch Nederland en vergelijk die met Europees Nederland: in Caribisch Nederland ligt deze ca. 30 procent hoger dan in 'Europees Nederland')³. De meer verdienende inwoner wordt in Caribisch Nederland significant lager belast dan in Europees Nederland. Hierbij dus een pleidooi voor het overboord zetten van een 'eigen' (Caribisch) belastingregime en 'gewoon' aansluiten bij het in Nederland gangbare regime.

Noot: Discussies over welk deel van de heffingen in Caribisch Nederland (of zelfs per eiland) bijdraagt aan de Nederlandse schatkist in relatie tot hetgeen door de eilanden wordt ontvangen wordt daarmee ook afgesloten, mits over de toekenningen per eiland sluitende afspraken worden gemaakt, die ook worden nagekomen.

Ook voor de uitkeringen geldt een 'eigen' Caribisch regime met significant lagere bedragen dan die gelden in Europees Nederland. Discussies over het ijkpunt voor het sociaal minimum in Caribisch

---

³ Zie daartoe de jaarlijkse CBS-rapportages 'Trends in The Caribbean Netherlands'.

Nederland hebben lang geduurd en ik vraag mij oprecht af of het niet zoveel socialer is wanneer ook hier 'gewoon' wordt aangesloten bij het Europees Nederlandse niveau. Ten aanzien van uitkeringen voor ouderdom, werkloosheid, kinderbijslag, etc. lijkt het mij ook zoveel eenvoudiger en eerlijker wanneer de Europees Nederlandse normering zou worden toegepast in Caribisch Nederland. In dat kader merk ik voorts op dat - voor zover mij bekend - er in Caribisch Nederland helemaal geen werkloosheidsuitkering bestaat. Zonder inkomen vervalt men al vrij snel in de onderstand (vergelijk de Europees Nederlandse bijstand) en dat is bepaald geen vetpot!

Overwegend dat Caribisch Nederland (de drie eilanden tezamen) ongeveer 25.000 inwoners telt, iets minder dan een niet bijzonder grote Nederlandse gemeente als bijvoorbeeld Ermelo, kan ik mij haast niet voorstellen dat het gelijktrekken van genoemde belastingen, ijkpunten en uitkeringen tot een grote belasting van 's-Rijks schatkist zal leiden. *Graag mag ik u verzoeken dit eens te doen onderzoeken door een werkelijk onafhankelijk partij teneinde mijn betoog met echte argumenten levensvatbaar te maken (waarvoor bij voorbaat veel dank natuurlijk!).*

AFRONDING

Ik rond af met u veel wijsheid toe te wensen in uw activiteiten.

Met vriendelijke groet,

Ir. J.H.T. (Jan) Meijer MBA,
Bellevue Road 4, Upper Round Hill,
Sint Eustatius, Caribisch Nederland.
E j.m@jhtm.nl

Cc: Regeringscommissaris op Sint Eustatius